

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobců: **a) D. A., b) nezl. T. Dz., c) nezl. T. D.**, zast. Mgr. Ing. Janem Procházkou, LL. M. eur., advokátem, se sídlem Karolinská 654/2, Praha 8, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje**, se sídlem Nádražní 2437/2, Plzeň, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 7. 2013, č. j. 17 A 31/2013 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobkyně a) **s e z a m í t á .**
- II. Výroky II. a III. rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 7. 2013, č. j. 17 A 31/2013 - 34, **s e z r u š u j í** a věc **s e** v tomto rozsahu **v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- III. V řízení o kasační stížnosti žalobkyně a) **n e m á** žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím ze dne 29. 5. 2013, č. j. KRPP-88604-13/ČJ-2013-030022, žalovaná podle § 129 odst. 1 a 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajistila žalobkyni a) na dobu 60 dnů od 29. 5. 2013 za účelem předání do Polské republiky.

[2] V odůvodnění žalovaná uvedla, že žalobkyně a) při kontrole na dálnici D5, kde cestovala společně se žalobci b) a c), předložila doklad totožnosti bez víza nebo platného povolení k pobytu na území České republiky. Na tomto území pobývala neoprávněně, proto byla dne 29. 5. 2013 v 11:00 zajištěna podle § 27 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Správní orgán zahájil řízení ve věci povinnosti opustit území České republiky podle § 50a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Skutečnost, že žalobkyně a) podala dne 27. 5. 2013 v Polsku žádost o mezinárodní ochranu, odůvodňuje zahájení řízení za účelem předání podle nařízení Rady Evropského společenství č. 343/2003 ze dne 18. 2. 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států. Předání žalobkyně a) nebylo možné uskutečnit do 48 hodin, neboť bylo nutné zabezpečit náležitosti potřebné k realizaci předání, přičemž Polsko má lhůtu dvou týdnů na odpověď a šesti měsíců od přijetí žádosti na přijetí žadatele o azyl. Proto byla doba zajištění stanovena na 60 dnů od okamžiku omezení osobní svobody. Zvláštní opatření za účelem vycestování cizince podle § 123b zákona o pobytu cizinců by bylo zjevně neúčinné, neboť není záruka, že žalobkyně a) vycestuje zpět do Polska. V České republice se nezdržuje na žádné adrese a do protokolu uvedla, že cestu plánoval její manžel, celá rodina je zde s ní a v Rusku již žádnou rodinu nemá. Žalobkyně a) nevěděla, kolik má k dispozici finančních prostředků, podle seznamu dočasně odebraných věcí měli jako rodina celkem 100 zlotých a 125 rublů; neměli tudíž dostatečné prostředky k poskytnutí finanční záruky podle § 123c zákona o pobytu cizinců.

[3] Proti tomuto rozhodnutí podali žalobci žalobu. Poukázali na skutečnost, že společně se žalobkyní a) byly do zařízení pro zajištění cizinců umístěny i její nezletilé děti - žalobci b) a c), žalovaná však s nimi nejednala jako s účastníky řízení, ani je tak v napadeném rozhodnutí neoznačila, ačkoliv vydáním rozhodnutí bylo zasaženo i do jejich subjektivních práv. K tomu odkázali na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2011, č. j. 7 As 103/2011 - 54. Dále upozornili na problematiku lékařské péče a stravování dětí v zařízení pro zajištění cizinců. Doplnili, že žalobkyně a) má 14 dnů před plánovaným porodem a vyžaduje zvýšenou lékařskou i nutriční péči. Případné rozhodnutí o neumístění žalobců b) a c) do zařízení pro zajištění cizinců by z důvodu zachování celistvosti rodiny mělo za následek i neumístění žalobkyně a). Žalobci konstatovali nedostatečnost odůvodnění, pokud jde o nemožnost uložení zvláštních opatření ve smyslu ustanovení § 123b odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Tvrdili, že podle čl. 13 odst. 1 směrnice Rady Evropského společenství č. 2003/9/ES mají členské státy zajistit, aby byly žadatelům dány k dispozici materiální podmínky přijetí, jakmile podají žádost o azyl.

[4] Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 17. 7. 2013, č. j. 17 A 32/2013 - 33, žalobu žalobkyně a) zamítl (výrok I.), žalobu žalobců b) a c) odmítl (výrok II.) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.).

[5] V odůvodnění soud uvedl, že vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2011, č. j. 7 As 103/2011 - 54. Připomněl, že žaloba směřuje proti rozhodnutí, kterým byla zajištěna pouze žalobkyně a), nikoliv žalobci b) a c). Pouze v důsledku zajištění matky (i otce) se nezletilí žalobci b) a c) nacházejí v zařízení pro zajištění cizinců podle § 140 zákona o pobytu cizinců. O způsobu zabezpečení péče o osobu závislou na

pokračování

zajištěném cizinci je oprávněn rozhodnout toliko zajištěný cizinec, který omezením osobní svobody nepozbývá postavení zákonného zástupce. Ubytování osob závislých na zajištěném cizinci způsobem definovaným v § 140 odst. 1 větě první zákona o pobytu cizinců není obligatorním důsledkem zajištění cizince, nýbrž je projevem vůle zajištěného cizince nepochybně podmíněným momentálními možnostmi a okolnostmi (např. pobyt příbuzných nebo známých zajištěného cizince na území České republiky ochotných po dobu zajištění zabezpečit péči o osoby závislé). Režim ubytovaného cizince je režimem ochranným, zabezpečujícím základní potřeby osob závislých na zajištěném cizinci (ubytování, stravu a služby); není přímo časově limitován správním orgánem, může být ukončen v důsledku změny poměrů i před vypršením stanovené doby zajištění, zcela bez možnosti ingerence správního orgánu, resp. provozovatele zařízení pro zajištění cizinců [např. zajistí-li žalobkyně a) dodatečně péči o žalobce b) a c) jinak]. V napadeném rozhodnutí se nenachází výrok o zajištění žalobců b) a c); z obsahu správního spisu ani z textu žaloby nevyplývá, že by žalobkyně a) žalovanou informovala, že péči o žalobce b) a c) má zajištěnu jiným způsobem a jejich ubytování v zařízení pro zajištění cizinců z tohoto důvodu není nezbytné. Další skutečnosti [na území České republiky se žalobkyně a) nezdržuje na žádné adrese, cestu plánoval manžel, celá rodina je s ní, v Rusku žádnou rodinu nemá, její rodiče již nežijí] svědčí pro to, že jinou variantu zajištění péče o své děti neměla. Tvrzení o svévolnosti umístění žalobců b) a c) do zařízení pro zajištění cizinců nemá oporu v obsahu správního spisu, ani v žalobě.

[6] Podle názoru soudu z žádného ustanovení zákona nevyplývá, že se zajištění neprovede, je-li zajišťovaný cizinec doprovázen cizincem, vůči němuž má vyživovací povinnost nebo jej má v péči. Názor žalobkyně a), že neumístění nezletilých žalobců do zařízení pro zajištění cizinců by nutně mělo za následek i její neumístění, nemá žádné zákonné opodstatnění. Žalovaná zvážila možnost využití mírnějších opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců a své úvahy vyjádřila v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Poukazovala-li žalobkyně a) na směrnici Rady 2003/9/ES, již se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl, a povinnost poskytnout žadatelům o azyl ubytování, pak vzhledem k tomu, že žalobkyně a) požádala o azyl v Polsku, bylo povinností tamních správních orgánů poskytnout ubytování podle vnitrostátních právních předpisů řešících problematiku mezinárodní ochrany, nikoliv žalované, která ani o pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany nerozhoduje. Jelikož žalobkyně a) podala žádost o azyl v Polsku, v České republice na ni nelze předmětnou směrnici aplikovat.

[7] Krajský soud neshledal důvod k zohlednění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2011, č. j. 7 As 103/2011 - 54, pokud jde o žalobce b) a c). Konstatoval, že je povinen respektovat platné znění zákona. Účastenství žalobců b) a c) v řízení by mělo smysl pouze v případě, že by mohli, ale nemuseli, být umístěni do zařízení pro zajištění cizinců společně s rodiči, a tudíž by bylo třeba s ohledem na nezletilé hodnotit, zda zamýšlené zařízení je vhodné i pro pobyt dětí. Řízení o umístění cizince do zařízení pro zajištění cizinců však není upraveno, proto soud neshledal žádný zákonný důvod pro vyhovění žalobě ohledně žalobců b) a c) a jejich žalobu odmítl z důvodu podle § 46 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Účastenství nezletilých by nepřineslo žádný posun do rozhodovací činnosti žalované, jelikož ta je povinna pouze zkoumat, zda jsou či nejsou splněny podmínky pro

správním zajištění cizince bez ohledu na počet nezletilých dětí, které s ním byly v době zadržení. Bezzubé procesní účastenství by nebylo ku prospěchu věci, jelikož např. z důvodu kolize zájmů mezi rodičem a nezletilým dítětem by musel být nezletilému ustanoven opatrovník. Navíc nelze připustit, aby „v zájmu ochrany nezletilých dětí“ nebylo rozhodnuto o zajištění jejich rodiče či rodičů, i když podle zákona podmínky pro zajištění splňují.

[8] Proti tomuto rozsudku podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“) včas kasační stížnost. Stěžovatelé b) a c) namítali, že vydáním správního rozhodnutí došlo k zásahu nejen do práv stěžovatelky a), ale také stěžovatelů b) a c), kteří byli do zařízení pro zajištění cizinců umístěni společně s ní. Proto mají stěžovatelé b) a c) právo obrátit se na soud, aby zákonnost napadeného správního rozhodnutí přezkoumal. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 9. 2011, č. j. 7 As 103/2011 - 54, výslovně uvedl, že v případě rozhodnutí o zajištění matky není nezletilé dítě osobou zjevně neoprávněnou k podání žaloby. Tímto právním názorem se krajský soud neřídil. Vzhledem k tomu, že žalobce může účinně namítat jen tu nezákonnost rozhodnutí, kterou byl zkrácen na svých právech, nezbývá než přiznat žalobní legitimaci vedle dospělého rodiče i jeho nezletilým dětem. Stěžovatelé odmítli argument krajského soudu o „bezzubém procesním účastenství“. Doplnili, že situace matky je neoddělitelná od situace jejích dětí a respektování práva na rodinný život vyžaduje, aby rodina zůstala nerozdělena. Připomněli, že stěžovatelé b) a c) mají nízký věk a stěžovatel c) trpí postižením dolních končetin; jsou tedy závislí na péči své matky. Při rozhodování o zajištění stěžovatelky a) je proto nutné vzít v úvahu dopad tohoto rozhodnutí do právní sféry stěžovatelů b) a c). Zdůraznili, že případná nezákonnost rozhodnutí o zajištění konstatovaná s ohledem na zásah do subjektivních práv stěžovatelů b) a c) způsobuje nezákonnost rozhodnutí jako celku.

[9] Stěžovatelka a) dále namítala, že žalovaná v jejím případě neuplatnila tzv. zvláštní opatření za účelem vycestování, konkrétně podle § 123b odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Poukázala na povinnost uložit mírnější opatření, existuje-li takové. Tímto opatřením mohlo být umístění do některého z pobytových středisek Ministerstva vnitra podle § 72 odst. 3 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, což vyplývá z čl. 13 a 14 směrnice Rady 2003/9/ES. Argument krajského soudu, že žádost o azyl byla podána v Polsku, a tuto směrnici tudíž nelze v České republice aplikovat, nemá podle stěžovatelky a) v předmětné směrnici oporu. Překročením hranice do jiného členského státu neztrácí cizinec postavení žadatele o azyl. Stěžovatelka a) uvedla, že není možné akceptovat, aby fakticky jediným „ubytováním“, které je Česká republika schopna poskytnout, bylo zajištění v zařízení pro zajištění cizinců. Zdůraznila, že žalovaná byla povinna zkoumat, zda zajištění stěžovatelky a) bylo nezbytné vzhledem k cíli, jehož mělo být dosaženo (předání do Polska). Žalovaná se přitom měla vypořádat s otázkou, zda nepostačí umístění stěžovatelky a) a její rodiny do příjmacího nebo pobytového střediska. To však žalovaná neučinila, a proto měl krajský soud její rozhodnutí zrušit.

[10] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[11] Nejvyšší správní soud posoudil napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelé uplatnili v kasační stížnosti. Byť stěžovatelé

pokračování

v kasační stížnosti výslovně uvedli, že napadají rozsudek krajského soudu v celém rozsahu, Nejvyšší správní soud z obsahu kasační stížnosti zjistil, že stěžovatelka a) nebrojí proti výroku II. napadeného rozsudku a stěžovatelé b) a c) nenapadají výrok I. tohoto rozsudku. Každý ze stěžovatelů tedy napadl pouze ty výroky, jimiž mohlo být zasaženo do jeho práv.

[12] Stěžovatelka a) uplatnila ve vztahu k výrokům I. a III. napadeného rozsudku kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle kterého „[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“ Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

[13] Stěžovatelé b) a c) napadli výroky II. a III. napadeného rozsudku v souladu s § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle kterého „[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.“

[14] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval kasační stížností stěžovatelky a) a dospěl k závěru, že není důvodná.

[15] Podle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců „[p]olicie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství; policie na dobu nezbytně nutnou zajistí i prováděného cizince v případě, že jeho průvoz nelze z objektivních důvodů dokončit bez nutné přestávky.“ Podle odst. 3 téhož ustanovení, „[n]elze-li předání cizince nebo dokončení jeho průvozu uskutečnit ve lhůtě do 48 hodin, a jde-li o průvoz leteckou cestou podle § 152 ve lhůtě do 72 hodin, policie v řízení o zajištění cizince za účelem jeho předání nebo průvozu vydá rozhodnutí, které je prvním úkonem v řízení. Odvolání, obnova řízení ani přezkumné řízení nejsou přípustné.“

[16] Základní podmínky citovaného ustanovení byly v projednávané věci splněny, neboť stěžovatelka a) neoprávněně (bez víza nebo platného povolení k pobytu) pobývala na území České republiky a bylo nezbytné ji v souladu s čl. 16 odst. 1 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 343/2003 předat do Polské republiky, kde bezprostředně před tím podala žádost o azyl.

[17] Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu „[p]řed zajištěním cizince za účelem jeho předání podle § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, je správní orgán povinen zvážit využití mírnějšího opatření, konkrétně zvláštních opatření za účelem vycestování dle § 123b a § 123c citovaného zákona, a tuto úvahu promítnout do odůvodnění rozhodnutí o zajištění cizince“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2012, č. j. 7 As 107/2012 - 40, dostupný na www.nssoud.cz).

[18] Uvedené povinnosti žalovaná dostala, neboť před rozhodnutím o zajištění stěžovatelky a) zkoumala, zda lze v případě stěžovatelky a) použít některé ze zvláštních

opatření za účelem vycestování cizince upravených v § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Své závěry pak žalovaná řádně popsala v odůvodnění napadeného rozhodnutí.

[19] Nejvyšší správní soud se neztotožnil s tvrzením stěžovatelky a), že jí bylo možno uložit opatření podle § 123b odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Toto ustanovení totiž předpokládá, že cizinec má v České republice místo pobytu, které oznámí policii a na kterém se následně zdržuje. Stěžovatelka a) však se svou rodinou Českou republikou pouze projížděla a žádné místo pobytu zde neměla.

[20] Žalované rozhodně nevznikla povinnost stěžovatelce a) zajišťovat nebo shánět jakékoliv místo pobytu; to platí i pro pobytová střediska Ministerstva vnitra zmiňovaná v kasační stížnosti, do kterých nebylo možné stěžovatelku a) umístit, neboť není žadatelkou o mezinárodní ochranu ve smyslu zákona o azylu. Ustanovení § 1 tohoto zákona mimo jakoukoliv pochybnost určuje, že zákon o azylu upravuje podmínky vstupu a pobytu cizince, který projeví úmysl požádat Českou republiku o mezinárodní ochranu a pobyt azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany na území. Jednotlivá ustanovení zákona o azylu, včetně úpravy pobytových středisek, lze proto vztáhnout pouze na osoby, které o mezinárodní ochranu požádaly Českou republiku. To ovšem není případ stěžovatelky a), jež požádala o azyl Polskou republiku.

[21] Stěžovatelce a) nelze přisvědčit ani v tom, jak interpretovala směrnici Rady 2003/9/ES, kterou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl. Podle čl. 3 odst. 1 „[t]ato směrnice se vztahuje na všechny státní příslušníky třetích zemí a osoby bez státní příslušnosti, které na hranici nebo na území členského státu podají žádost o azyl, po dobu, po kterou jsou oprávněni zůstat na území členského státu jako žadatelé o azyl, jakož i na jejich rodinné příslušníky, na něž se taková žádost o azyl vztahuje podle vnitrostátních předpisů.“ Podle čl. 7 odst. 1 této směrnice „[ž]adatelé o azyl se mohou volně pohybovat na území hostitelského členského státu nebo na území, které jim tento stát vymezí. Vymezené území nesmí narušovat nedotknutelnost soukromí a musí poskytovat dostatečný prostor pro zajištění přístupu ke všem výhodám vyplývajícím z této směrnice.“

[22] Z citovaných ustanovení jednoznačně vyplývá, že stěžovatelka a) mohla požívat výhod plynoucích z předmětné směrnice (materiální podmínky přijetí) pouze po dobu pobytu na území členského státu v postavení žadatele o azyl, tj. pouze v době, kdy pobývala v Polské republice. Stěžovatelka a) se mohla volně pohybovat na území Polské republiky nebo na jeho části, kterou jí Polská republika vymezila; neměla však oprávnění k opuštění daného území. Stěžovatelka a) tedy podle směrnice Rady 2003/9/ES evidentně nebyla oprávněna vstoupit na území České republiky, a proto nemůže ani spravedlivě požadovat, aby jí Česká republika poskytovala výhody podle této směrnice. Pokud stěžovatelka a) dobrovolně opustila území Polské republiky, vzdala se tím materiálních podmínek přijetí, které jí měla Polská republika poskytnout.

[23] Za situace, kdy stěžovatelka a) porušila současně hned několik ustanovení různých právních předpisů (vstup na území České republiky bez víza nebo povolení k pobytu, opuštění Polské republiky v rozporu s čl. 7 odst. 1 směrnice Rady 2003/9/ES), nepovažuje Nejvyšší správní soud za legitimní její argument o nemožnosti akceptovat, aby jediným

pokračování

„ubytováním“ poskytovaným Českou republikou bylo zařízení pro zajištění cizinců. Stěžovatelka a) nikdo nenutil k tomu, aby odjela z Polské republiky, kde měla garantovány materiální podmínky přijetí podle zmíněné směrnice, a neoprávněně vstupovala na území České republiky, ke které nemá žádné vazby.

[24] Žalovaná řádně zdůvodnila, proč není dostačující uložit zvláštní opatření podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Argumentace žalované zdůrazňující neexistenci záruky vycestování zpět do Polské republiky pokrývá i námitku stěžovatelky a) o domnělé možnosti umístění do přijímacího nebo pobytového střediska Ministerstva vnitra. Ani v takovém případě by totiž nebyla dána jistota, že stěžovatelka a) vycestuje do Polské republiky, a nikoliv do Spolkové republiky Německo, kam původně s rodinou mířila. Žalovaná proto zcela správně vyslovila, že zvláštní opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců by bylo zjevně neúčinné.

[25] Nejvyšší správní soud uzavírá, že zajištění stěžovatelky a) bylo nezbytné k tomu, aby mohla být předána do Polské republiky v souladu s čl. 16 odst. 1 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 343/2003. Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod pro zrušení výroku I. napadeného rozsudku, a proto kasační stížnost stěžovatelky a) zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. jako nedůvodnou.

[26] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval kasační stížností stěžovatelů b) a c) proti výrokům II. a III. napadeného rozsudku krajského soudu. Tato kasační stížnost je důvodná.

[27] Nejvyšší správní soud předesílá, že „... žalobce může v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu účinně namítat jen tu nezákonnost rozhodnutí, kterou byl zkrácen na svých právech, přičemž zkrácením na právech je nutno rozumět nejen zkrácení na právech hmotných, ale i na právech procesních. Žalobce se tedy může domoci ochrany jen proti porušení těch vlastních práv, na nichž byl vydaným rozhodnutím sám zkrácen, nikoliv porušení práv jiného subjektu.“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2011, č. j. 7 As 103/2011 - 54, dostupný na www.nssoud.cz).

[28] Ve stejném rozsudku Nejvyšší správní soud vyslovil, že „[r]ozhodnutím o zajištění cizinky za účelem správního vyhoštění podle § 124 zákona č. 326/1999, o pobytu cizinců na území České republiky, může být přímo dotčeno na svém právu na rodinný život její nezletilé dítě, o které tato cizinka také fakticky pečuje. Takové dítě je proto účastníkem řízení o zajištění jeho matky za účelem správního vyhoštění na základě § 27 odst. 2 správního řádu z roku 2004.“ Nejvyšší správní soud uzavřel, že „... žalobou napadeným rozhodnutím bylo zasaženo do právní sféry žalobce b) [nezletilého dítěte zajišťované cizinky], mohl jím (resp. jemu předcházejícím postupem správního orgánu) být zkrácen na svém právu na rodinný život a právu být účastníkem správního řízení, a nebyl proto osobou zjevně neoprávněnou k podání žaloby proti tomuto rozhodnutí.“

[29] Závěry Nejvyššího správního soudu vyslovené v citovaném judikátu jsou plně aplikovatelné i na projednávanou věc, kde byla rozhodnutím žalované zajištěna stěžovatelka a) a žalobu proti tomuto rozhodnutí podali také její dvě nezletilé děti -

stěžovatelé b) a c). Pouze stěžovatelům b) a c) svědčilo právo v žalobě namítat skutečnosti, v nichž spatřovali porušení svých práv postupem nebo rozhodnutím žalované. Uplatněnými námitkami stěžovatelů b) a c) byl krajský soud povinen se věcně zabývat a náležitě se s nimi vypořádat.

[30] Krajský soud pochybil, pokud se shora citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu neřídil a žalobu stěžovatelů b) a c) odmítl podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Stěžovatelům b) a c) tak nezákonně odepřel přístup k soudu. V odůvodnění závěru o odmítnutí žaloby krajský soud navíc uvedl, že neshledal žádný zákonný důvod pro vyhovění žalobě ohledně nezletilých žalobců, čímž způsobil nepřezkoumatelnost této části odůvodnění. Věcné posouzení žaloby stěžovatelů b) a c) a její odmítnutí se totiž navzájem vylučují.

[31] Poukázal-li krajský soud na platné znění zákona o pobytu cizinců, Nejvyšší správní soud konstatuje, že právní úprava nebrání tomu, aby nezletilé děti byly účastníky řízení o zajištění vlastních rodičů - cizinců, a to v režimu ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Účast nezletilých dětí zpravidla nebude představovat ani procesní problémy, neboť zájmy dětí většinou nebudou v rozporu se zájmy rodičů (všichni se budou shodně bránit proti zajištění rodičů); nebude tudíž dán důvod pro ustanovení opatrovníka, kterým argumentoval krajský soud. Nejvyšší správní soud dále připomíná, že pouze nezletilé děti mohou uplatňovat námitky a skutečnosti, ve kterých spatřují zásah do svých práv; takové námitky nemohou sami za sebe vznášet jejich rodiče. Nejedná se tedy o „bezzubé procesní účastenství“, o kterém hovořil krajský soud, ale o jediný způsob jak uplatnit v tomto řízení práva nezletilých dětí.

[32] Výrok II. napadeného rozsudku krajského soudu, jímž byla odmítnuta žaloba stěžovatelů b) a c), shledal Nejvyšší správní soud nezákonným ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., a proto jej podle § 110 odst. 1 věta první s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud současně zrušil také výrok III. napadeného rozsudku (výrok o nákladech řízení), který byl na zrušeném výroku závislý.

[33] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil stěžovatelům, že v případě zrušení výroku II. rozsudku krajského soudu je nutno napadený rozsudek zrušit celý. Jak již bylo výše vysvětleno, každý účastník může v soudním řízení uplatňovat pouze takové skutečnosti, které se dotýkají přímo jeho osoby. Stěžovatelka a) se svými důvody nezákonnosti správního rozhodnutí neuspěla, proto krajský soud rozhodl správně, když její žalobu zamítl. Pokud krajský soud shledá důvodnými žalobní body uplatněné stěžovateli b) a c), jimiž se dosud věcně nezabýval, zruší napadené správní rozhodnutí jako celek. V opačném případě žalobu zamítne.

[34] Právním názorem vysloveným v tomto rozsudku je krajský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán. Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti stěžovatelů b) a c) a neopomene rovněž vypořádat náklady řízení o žalobě stěžovatelky a), jež byla zamítnuta.

pokračování

[35] O nákladech řízení o kasační stížnosti stěžovatelky a) rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka a) neměla ve věci úspěch, stěžovatelům b) a c) žádné náklady v souvislosti s kasační stížností stěžovatelky a) nevznikly a plně úspěšná žalovaná žádné náklady řízení neuplatňovala, proto Nejvyšší správní soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. října 2013

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu